Lege
pentru modificarea și completarea Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Art. I - Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Titlul legii se modifică și va avea următorul cuprins:
”Lege privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor”

2. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:
Art.1 - Prezenta lege reglementează măsurile de informare, de sprijin și de protecție acordate victimelor infracțiunilor.

3. După articolul 1 se introduce un nou articol, art.1[1] cu următorul cuprins:
Art.1[1] (1) Orice persoană victimă a unei infracțiuni are dreptul de a fi recunoscută ca atare din momentul identificării, de a fi tratată cu respect, profesionalism, de a beneficia de protecție și sprijin individualizate, de a obține compensații financiare și de a i se restabili drepturile. De aceleași drepturi beneficiază și membrii familiei acesteia.
(2) Măsurile de informare, sprijin și protecție, inclusiv evaluarea, acordate în condițiile prezentei legi nu sunt condiționate de introducerea unei plângeri în fața organelor de urmărire penală.

4. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:
Art.2 - Institutul Naţional al Magistraturii, Ministerul Afacerilor Interne, precum și consiliile județene, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului, denumite în continuare direcții generale, asigură specializarea personalului propriu care, în exercitarea atribuţiilor prevăzute de lege, stabileşte legături directe cu victimele infracţiunilor.”

5. După articolul 3 se introduce un nou articol, art. 3[1] cu următorul cuprins:
Art. 3[1]

(1) În vederea acordării serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor, în structura organizatorică a fiecărei direcții generale se înființează Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, la nivel de compartiment, în cadrul căruia vor funcționa cel puțin trei specialiști, respectiv: asistent social, psiholog, consilier juridic.

(2) În cazul copiilor victime ale violenței, evaluarea și acordarea serviciilor de sprijin și protecție prevăzute în prezenta lege se acordă de către compartimentele specializate de intervenție în situații de abuz, neglijare, trafic, migrație și repatrieri din cadrul direcției generale potrivit Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a anexei 1 din HG nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și violență în familie.

(3) În cazul victimelor violenței în familie, serviciile de sprijin și protecție prevăzute în prezenta lege se acordă de către instituțiile specializate potrivit Legii nr.217/2003 pentru prevenirea şi combaterea violenţei în familie, republicată, cu modificările și completările ulterioare. .
(4) În cazul victimelor traficului de persoane, serviciile de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor se pot acorda și de către instituțiile specializate potrivit Legii nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare.
(5) În cadrul serviciilor publice de asistență socială de la nivelul municipiilor, orașelor, comunelor se poate înființa Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor numai dacă numărul solicitărilor justifică existența unui astfel de serviciu pe raza lor administrativ-teritorială.
(6) Serviciile de sprijin și protecție acordate victimei unei infracțiuni pot fi acordate și de furnizori privați de servicii sociale.
(7) Prevederile art.2 se aplică în mod corespunzător și furnizorilor de servicii sociale prevăzuți la alin. (3) – (6).

Art. 3[2]
(1) Procesul de informare, sprijinire și protecție a victimelor infracțiunilor cuprinde următoarele etape:
a) identificarea: constatatea calității de victimă sau de potențială victimă a infracțiunilor, în sensul prezentei legi;
b) referirea – îndrumarea victimei către Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3[1];
c) informarea inițială– aducerea la cunoștința victimei a informațiilor generale privind drepturile pe care le are și serviciile de care poate beneficia;
d) evaluarea situației victimei de către Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3[1] pentru a se determina care sunt măsurile de sprijin și protecție de care aceasta poate beneficia.
e) acordarea serviciilor de sprijin și protecție;
f) monitorizarea și evaluarea serviciilor de sprijin și protecție.

Art. 3[3] Informarea, sprijinirea și protecţia victimelor infracţiunilor se realizează cu respectarea următoarelor principii generale:
a) Respectarea nevoilor victimei – activitatea de informare, sprijin și protecție a victimelor infracțiunilor este subordonată scopului atenuării efectelor negative ale infracțiunii și reparării prejudiciilor de orice tip, inclusiv de ordin psihic, suferite de către victimă ca urmare a comiterii infracțiunii;
b) Evitarea victimizării secundare și respectarea demnității umane – activitatea de informare, sprijin și protecție se va realiza cu respectarea demnității victimelor și evitarea victimizării secundare;
c) Respectarea siguranței victimei – activitatea de informare, sprijin și protecție se desfășoară în așa fel încât aceasta să nu afecteze siguranța victimei și să nu o expună la comiterea de noi fapte prevăzute de legea penală;
d) Parteneriatul – autoritățile administrației publice centrale şi locale, instituțiile publice, organizaţiile neguvernamentale și cultele recunoscute de lege, cooperează pentru asigurarea accesului victimelor infracțiunilor la serviciile de sprijin și protecție necesare;
e) Nediscriminarea – recunoașterea statutului de victimă și asigurarea accesului la serviciile de sprijin și protecție se realizează fără discriminare pe baza criteriilor precum: rasa, naționalitate, cetățenie, originea etnică sau socială, limba, religia sau credința, opiniile politice sau de oricare altă natură, bunurile de care dispune, dizabilitatea, vârsta, sex, orientarea sexuală, statutul acestora din punctul de vedere al reședinței sau sănătatea;
f) Complementaritatea şi abordarea integrată – pentru asigurarea unui răspuns rapid și eficient la nevoile speciale ale victimelor infracțiunilor, măsurile de informare, de sprijin și de protecție a victimelor infracțiunilor trebuie corelate și abordate integrat cu alte măsuri și servicii din domenii conexe: economic, de ocupare, educațional, sănătate etc.;

g) Participarea în procesul de luare a deciziei – victimele sunt consultate cu privire la toate deciziile/măsurile care le vizează, în toate etapele procedurilor de referire /furnizare a serviciilor de sprijin și protecție, conform prezentei legi;
h) Interesul superior al copilului – în cazul în care victima este un copil, se asigură luarea în considerare în primul rând a interesului superior al acestuia, evaluat în mod individual, așa cum este acesta definit în Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
i) Confidențialitatea – activitatea de informare, sprijin și protecție a victimelor se realizează cu păstrarea confidenţialităţii asupra datelor personale şi informaţiilor referitoare la viaţa privată și situația de dificultate în care se află;
j) Siguranța victimei– procedura de referire, precum și furnizarea serviciilor de informare, sprijin și protecție sunt realizate astfel încât să se asigure securitatea personală a victimei și a membrilor familiei în situațiile în care se impune;
k) Celeritatea – victimele infracțiunior au dreptul la asigurarea serviciilor de informare, sprijin și protecție conform prezentei legi în mod prompt, astfel încât efectele negative ale comiterii infracțiunii să nu se agraveze;

Art. 3[4] - În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație:

a) Victimă a infracțiunilor - persoana fizică ce a suferit un prejudiciu, de orice natură, inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mintale sau emoționale sau un prejudiciu economic, cauzate în mod direct de o infracțiune, precum și membrii familiei unei persoane decedate ca urmare a unei infracțiuni și care au suferit prejudicii în urma decesului persoanei respective;

b) Membru de familie – soțul/soția, persoana care conviețuiește cu victima, și care se gospodărește împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă, rudele în linie directă, până la gradul II inclusiv, frații și surorile, precum și persoanele aflate în întreținerea victimei;

c) Identificarea victimelor infracțiunilor – procesul de constatare a faptului că o persoană se declară/este victimă a infracțiunilor, în sensul prezentei legi;

d) Referirea victimelor infracțiunilor – procesul de direcționare a victimelor către serviciile de sprijin și protecție, în conformitate cu nevoile lor specifice;

e) Victimizare secundară: trauma suferită de victimă, care nu apare ca un rezultat direct al faptei penale, ci prin reacția față de victimă a instituțiilor și a persoanelor cu care aceasta intră în contact.

6. După capitolul 1 se introduc două noi capitole, capitolul 1[1] – Identificarea victimelor infracțiunilor și capitolul 1[2] – Evaluarea victimelor, cu următorul cuprins:

Capitolul 1[1] Identificarea și referirea inițială a victimelor infracțiunilor

Art. 3[5] Identificarea victimelor

(1) Organele de poliție, precum și orice alte instituții ale statului care, în exercitatrea atribuțiilor, intră în contact cu persoane care sunt potențiale victime ale infracțiunilor le vor informa pe acestea cu privire la posibilitatea de a se adresa Serviciului pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentelor și furnizorilor de servicii sociale menționați la art. 3^1.

(2) Procesul de identificare a unei persoane ca victimă a infracțiunilor, conform prezentei legi, presupune următoarele etape:

a) consemnarea datelor personale ale victimei infracțiunilor: nume și prenume, CNP, vârstă, sex, etnie, religie, stare de sănătate, dizabilitate, stare civilă, situația familială, domiciliu/reședință sau locuință temporară, după caz, starea persoanei la momentul prezentării în fața autorităților care realizează evaluarea, consimțământul scris al victimei cu privire la referirea ulterioară a cazului către alte autorități competente, în vederea realizării evaluării complexe de specialitate și a acordării serviciilor de sprijin și protecție;

b) emiterea deciziei privind referirea victimei către Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3^1, atunci când se constată că este vorba despre victima unei infracțiuni și aceasta nu s-a prezentat încă la respectivul serviciu.

Capitolul 1[2] Evaluarea victimelor:
Art. 3[6]
În scopul acordării măsurilor de sprijin și protecție adecvate, Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3^1, realizează evaluarea fiecărei persoane care a fost identificată ca victimă a unei infracțiuni.

Art. 3[7]- (1) Evaluarea victimelor reprezintă procesul de identificare a nevoilor de asistență și protecție, precum și a serviciilor de sprijin și protecție adecvate.
(2) Evaluarea se face pe baza următoarelor criterii:
a) tipul infracțiunii și circumstanțele comiterii acesteia în măsura în care acestea sunt disponibile sau pot fi oferite de către organele abilitate;
b) impactul fizic și psihic pe care comiterea infracțiunii l-a avut asupra victimei;
c) caracteristicile personale ale victimei;
d) datele privind autorul infracțiunii, în măsura în care acestea sunt disponibile;
e) tipul de relație sau starea de dependență față de autorul infracțiunii;
f) eventualele dificultăți de comunicare ale victimei;
g) istoricul infracțional după caz, informații privind apartenența victimei la grupări infracționale;
h) orice alte aspecte relevante.
(3) Evaluarea victimelor se realizează de către Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3^1 în vederea asigurării accesului victimelor cât mai rapid la suport psihologic, medical, de asistență socială, consiliere juridică, în funcție de nevoile individuale ale victimei.
(4) Atunci când este necesar, pentru realizarea evaluării se poate colabora cu furnizori de servicii medicale, în sistem de stat sau privat, în condițiile legii, cu acordul victimei.
(5) Evaluarea definită la alin. (1) se poate realiza și de către furnizorii privați de servicii sociale, în condițiile legii.
(6) Victima poate fi însoțită pe durata evaluării de către o persoană pe care o consideră de încredere, dacă solicită acest lucru, cu excepția cazului când acest lucru contravine intereselor sale.
(7) În vederea evitării victimizării secundare, se asigură evaluarea victimei în cel mai scurt timp de la momentul identificării, astfel încât numărul de declarații, evaluări medicale/psihologice/sociale să fie reduse la minimum.
(8) Direcțiile generale au obligația creării unui Registru special privind victimele infracțiunilor referite serviciilor de sprijin și protecție, în care se vor consemna date privind victimele ce au beneficiat de măsurile de sprijin și protecție furnizate de Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3^1.
(9) Registrul cuprinde cel puțin, date privind: identitatea victimei, cel mai recent domiciliu, CNP-ul, date de contact ale acesteia, data nașterii, cetățenia, genul, tipul infracțiunii, serviciile către care a fost referită, data referirii și modalitatea de referire, necesitatea instituirii unor măsuri de protecție specială.
(10) Direcțiile generale transmit semestrial Ministerului Justiției datele statistice cuprinse în Registrul special.

Art. 3[8]
(1) Rezultatele evaluării se consemnează într-un referat de evaluare, care va conține:
a) datele de identificare a victimei;
b) tipul vătămării suferite de victimă prin comiterea faptei;
c) starea fizică și psihică a acesteia;
d) nevoile de protecție specifice ale victimei;
e) tipurile de servicii de sprijin și protecție de care victima poate beneficia și durata acestora. Durata poate fi prelungită, atunci când este necesar;
f) decizia de referire a victimei către alte servicii specializate, atunci când este cazul.

Art. 3[9]

Instituția care a efectuat referatul de evaluare are obligația de a îl pune la dispoziția organelor judiciare, la cererea acestora, în condițiile legii, atunci când victima participă la procesul penal în calitate de martor, persoană vătămată sau parte civilă.

7. După articolul 4 se introduce un nou articol, art. 4^1 cu următorul cuprins:
Art. 4^1
(1) Dacă victima nu a sesizat fapta organelor de urmărire penală, Serviciul pentru Sprijinirea Victimelor Infracțiunilor, respectiv compartimentele și furnizorii de servicii sociale menționați la art. 3^1 îi vor comunica acesteia, la primul contact, drepturile prevăzute la art. 4.
(2) Informarea victimei se va realiza într-o manieră adaptată gradului de înțelegere al acesteia.

8. Titlul Capitolului 3, se modifică după cum urmează –
”Capitolul 3 Servicii de sprijin și protecție acordate victimelor infracțiunilor”.

9. Articolul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:
Art. 7 - (1) Serviciile de sprijin și protecție acordate victimei infracțiunii ori membrilor familiei acesteia se asigură de către direcțiile generale, gratuit, la solicitarea victimei ori membrilor familiei acesteia, putând fi furnizate și de serviciile publice de asistență socială de la nivelul orașelor, municipiilor, comunelor, precum și de furnizorii de servicii sociale privați, în condițiile prevăzute la art.3^1.
(2) Solicitarea pentru acordarea de servicii de sprijin și protecție se adresează direcției generale, dar poate fi adresată şi direct unui furnizor privat ori public de servicii sociale, situație în care furnizorul are obligația de a informa, în scris, direcția generală pe a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reşedinţa beneficiarul serviciului respectiv.
(3) Victimele pot fi referite, în funcție de nevoile identificate, și către servicii sociale, educaționale, medicale sau către alte servicii de interes general, existente în proximitate, acordate în condițiile legii.
(4) Serviciile de sprijin și protecție acordate atât victimelor infracțiunilor, cât și membrilor familiei acestora pot fi:
a) informare privind drepturile victimei;
b) consiliere psihologică, consiliere cu privire la riscurile de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare;
c) consiliere privind aspectele financiare și practice subsecvente infracțiunii;
d) servicii de inserţie/reinserţie socială;
e) sprijin emoţional şi social în scopul reintegrării sociale.
f) informații și consiliere cu privire la rolul victimei în cadrul procedurilor penale, inclusiv pregătirea pentru participarea la proces. Aceste servicii de informații și consiliere nu includ asistenta juridică gratuită a victimelor unor infracţiuni prevăzută la art. 14-20 din prezenta lege ori asistența juridică a persoanei vătămate prevăzută în Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală.
g) îndrumarea victimei către serviciile medicale, servicii de ocupare, de educaţie atunci când este cazul.

10. Articolul 8 se abrogă.

11. Articolul 9 se modifică și va avea următorul cuprins:
Art. 9 (1) Serviciile de sprijin și protecție pot fi acordate în:
a) centre de zi care asigură în principal informare, consiliere, sprijin emoţional şi social în scopul reintegrării sociale, consiliere psihologică, consiliere juridică, consiliere privind aspectele financiare, serviciile de inserţie/reinserţie socială etc.
b) centrele rezidențiale cu găzduire pe perioadă determinată care oferă cazare provizorie adecvată pentru victimele care au nevoie de un loc sigur din cauza unui risc iminent de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare.

(2) Procesul de acordare a serviciilor de sprijin și protecție parcurge etapele prevăzute de Legea asistenței sociale nr. 292/2011 cu modificările și completările ulterioare.

(3) Serviciile se acordă în sistem integrat cu alte măsuri de protecţie prevăzute de legislaţie şi sunt gratuite.
(4) Serviciile se acordă în regim special cu eligibilitate și accesibilitate extinsă, în regim de birocraţie redusă, accesate doar în condiţiile păstrării anonimatului, fără a încheia contract cu beneficiarii.
(5) Serviciile menționate la alin. (1) se supun prevederilor Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare.

12. Articolele 10 și 11 se abrogă.

13. Articolul 14 se modifică și va avea următorul cuprins:
" ART. 14
(1) Asistența juridică gratuită se acordă, la cerere, următoarelor categorii de victime:
a) persoanele asupra cărora a fost săvârşită o tentativă la infracţiunile de omor, omor calificat, prevăzute la art. 188 - 189 din Codul penal, o infracţiune de vătămare corporală, prevăzută la art. 194 din Codul penal, o infracțiune intenționată care a avut ca urmare vătămarea corporală a victimei, o infracţiune de viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor, coruperea sexuală a minorilor, prevăzute la art. 218-221 din Codul penal;
b) soțul, copiii şi persoanele aflate în întreţinerea persoanelor decedate prin săvârşirea infracţiunilor de omor, omor calificat, prevăzute la art. 188 - 189 din Codul penal, precum şi a infracţiunilor intenţionate care au avut ca urmare moartea persoanei.

(2) Asistența juridică gratuită se acordă victimelor prevăzute la alin. (1) dacă infracţiunea a fost săvârşită pe teritoriul României sau, în cazul în care infracţiunea a fost săvârşită în afara teritoriului României, dacă victima este cetăţean român sau străin care locuieşte legal în România şi procesul penal se desfăşoară în România.

Art. II
(1) În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi se completează Nomenclatorul serviciilor sociale cu serviciul pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor.
(2) În termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor aproba:
A) ordinul comun al ministrului justiției, ministrului afacerilor interne și ministrului muncii și justiției sociale privind metodologia de evaluare și intervenție multidisciplinară și interinstituțională în acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor
B) ordinul comun al ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului justiției pentru aprobarea standardelor minime de calitate în baza cărora se acordă licența de funcționare serviciului pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor.

Art. III Prezenta lege va fi republicată, dându-se textelor o nouă numerotare.

Prezenta lege transpune dispozițiile art. 1 alin. (1), art. 8 , art. 9 și art. 22 din Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012, de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 315 din 14 noiembrie 2012.